A

Downloaded from eduresourceza.com

FIELA SE KIND

DIE DRAMA

DALENE MATTHEE

AANBIEDING VERWERK EN OPGESTEL DEUR:

LOUISE FULLARD

eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

WAT IS 'N DRAMA?

- Drama beteken **handeling**.
- 'n Storie word aan die gehoor oorgerda deur middel van handeling en **dialoog**.
- **Monoloog**.

Voordeel van 'n drama

- Gehoor **sien** die GEBEURE en **ervaar** die EMOSIES van die karakters saam met hulle.

Downloaded from eduresourceza.com

Nadele van 'n drama

Downloaded from eduresourceza.com

- **Tyd:** toneelopvoering moet binne **1 – 2 uur opgevoer** word.
- **Ruimte**: handeling is beperk tot **verhoog**ruimte.
- **Finansies**: dekor, tegnologie en akteurs is duur om aan te skaf.
- Wanneer gebeure nie op die verhoog uitgebeeld word nie, kan dit deur klank voorgestel word of karakters vertel self wat hulle gesien het.

eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

DIALOOG

Downloaded from eduresourceza.com

- Dit wat **gesê** word.
- Die belangrikste **inligting** word aan die gehoor oorgedra
- Gevoelens en eienskappe van die karakters word oorgedra.
- Dinge wat **agter die skerms** gebeur word oorgedra.
- Die spreker se persoonlikheid en karaktereienskappe moet oorgedra word.
- Belangrike feit word herhaal om te beklemtoon.
- Alles wat gesê word , moet die intrige aanhelp en die karakters onthul.

Downloaded from eduresourceza.com

HANDELING

Downloaded from eduresourceza.com

- Alles wat die spreker op die verhoog doen. (bewegings, gebare, gesigsuitdrukkings)
- **Uiterlike** handeling: fisieke handeling
- **Innerlike** handeling: (wat in die gemoedere van die karakters afspeel (hoe hulle voel)
- Handeling en dialoog bepaal of die gehoor van die karakter hou.

eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

EENHEID VAN HANDELING

Downloaded from eduresourceza.com

- Die drama word om een gedagte opgebou.
- Gebeure en karakters se handeling en woorde moet die gebeure aanhelp.
- Alle gebeure **fokus op die titel "Fiela se kind"**
- Fiela en Benjamin? Lukas loop 'n hartseer pad.
- Fiela wil haar kind terugkry
- Benjamin moet homself vind – aan die einde weet hy, hy is Benjamin Komoetie , Fiela se kind.

eduresourceza.com
Downloaded from eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

GEMOTIVEERDE HANDELING

- Handeling moet gemotiveerd wees en die **optrede van elke karakter moet by sy karaktereienskappe pas**.
- Die gehoor moet die karakter en sy handeling as waar ervaar.

Downloaded from eduresourceza.com

KONFLIK/BOTSING

Downloaded from eduresourceza.com

- Botsing tussen ‘n **persoon en sy omgewing**
- Botsing tussen ‘n **persoon en sy omstandighede**.
- Konflik word deur handeling gevolg.
- Konflik help die tempo in ‘n drama aan.
- Konflik is karakteropenbarend en bring die tema na vore.

eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

- **Fiela se hantering van konfliksituasies:**

  Hoe sy haar saak gestel het teenoor die sensusopnemers, die konstabel en die magistraat is karakteropbouend.

eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

UITERLIKE KONFLIK

Downloaded from eduresourceza.com

- Konflik bestaan **tussen twee persone of sake**.

Fiela se konflik met die **regstelsel**

Lukas se konflik met **Elias.**

eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

INNERLIKE KONFLIK

Downloaded from eduresourceza.com

- Konflik in die **gemoed van karakters**.
- Uiterlike konflik gee aanleiding tot innerlike konflik.

eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

VOORBEELD: MISBRUIK EN MISHANDLING

Downloaded from eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

KARAKTERBEELDING

Downloaded from eduresourceza.com

- Die manier hoe 'n karakter aan die gehoor uitgebeeld word.
- Dit word beïnvloed deur wat die karakter **sê**, hoe hy **lyk**, hoe hy **optree**, sy **liggaamshouding** en sy **reaksie** op ander karakters.
- Die gehoor maak afleidings omtrent 'n karakter deur sy lewensomstandighede, wat ander van hom sê en hoe hulle teenoor hom optree.

eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

TYD

- Tydstruktuur van hierdie drama is **chronologies.**
- Drama speel af in sewentien jaar - 17.
- Eerste periode: Vanaf Lukas van Rooyen se **verdwyning** totdat Benjamin Komoetie by Fiela weggeneem word.
- Tweede periode: Benjamin Komoetie se **verandering** na Lukas van Rooyen en **Fiela se stryd** om haar kind terug te kry.
- Derde periode: Lukas van Rooyen as **volwasse jong man** se stryd om sy plek in die sameleweing te vind.

eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

FIELA SE KIND - Die Drama - TYDLYN

Bos
(Elias & Barta)

Lukas 3jr raak weg

Benjamin in Lange Kloof
[9jr verloop]

12jr Benjamin

Sensusmanne neem hom weg Hof

Lukas in BOS
[7jr verloop]

19jr
Benjamin /Lukas
Wie is ek?

Benjamin & Nina

Kloof
(Fiela & Selling)

3jr kind voor Fiela se agterdeur

eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

VERTELPERSPEKTIEF

Downloaded from eduresourceza.com

- Verskillende maniere word gebruik om die drama vlot te laat verloop

  - **Agtergrondinligting** te gee.
  - **Emosies van die karakters** weer te gee.

eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

RUIMTE

- **Fisieke/fisiese** ruimte
  - Plek waar die verhaal afspeel.
- **Geestelike** ruimte
  - Die atmosfeer en stemming van die drama.
- **Binnetoneel**
  - Wat op die verhoog gebeur.
- Ruimte **buite die verhoog**
  - Gebeure wat in die drama gebeur wat die gehoor nie kan sien nie.
    - Waar klein Lukas gesterf het.
    - Waar olifante vir Elias van Rooyen aanval.

DRIE RUIMTES

- Lange Kloof
- Die Bos
- Die see

eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

KNYSNA

Downloaded from eduresourceza.com
Downloaded from eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

KNYSNA IN 1800'S

Downloaded from eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

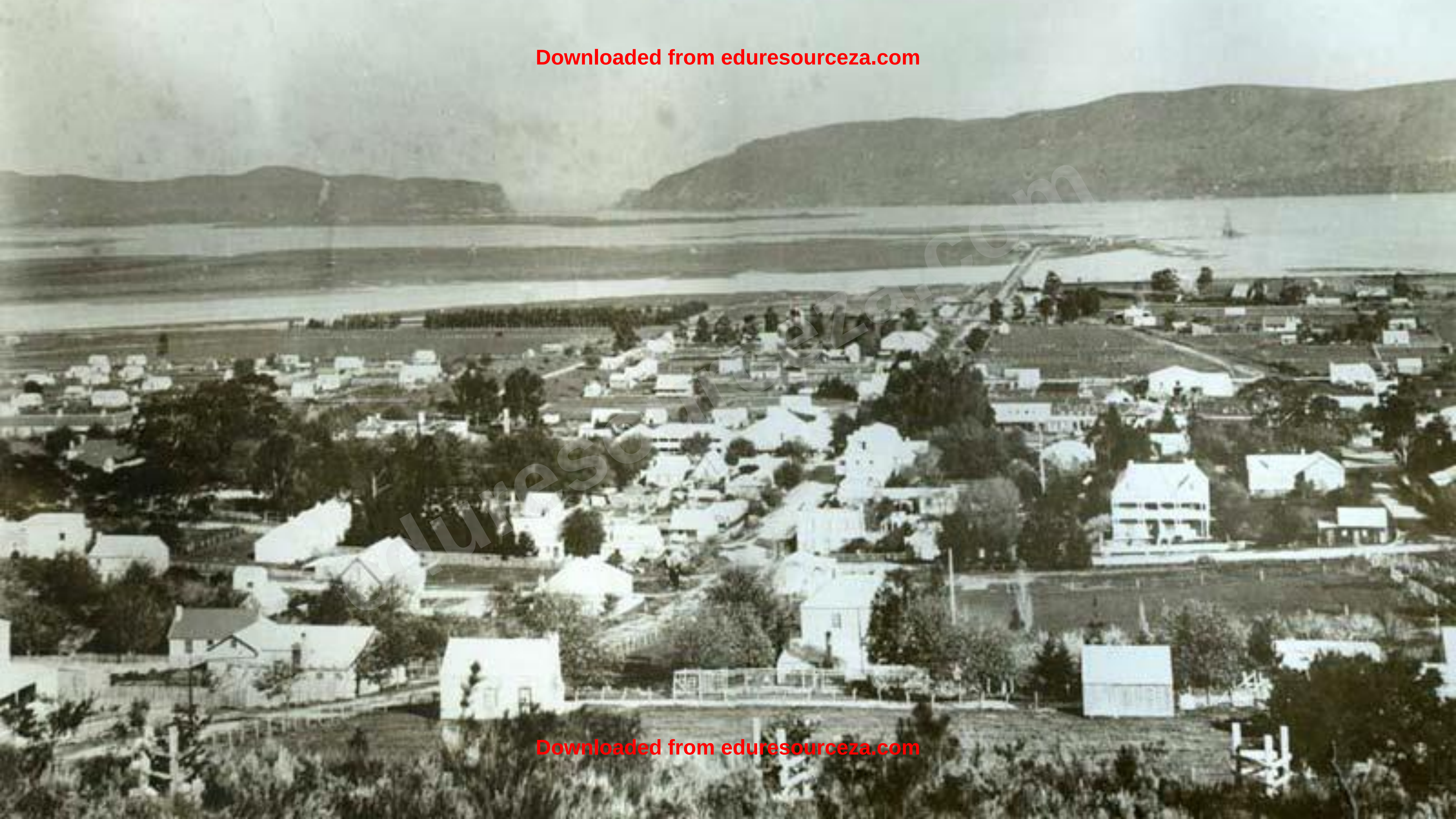

Downloaded from eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

TIPIESE HUISIES WAARIN BOSMENSE GEBLY HET

Downloaded from eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

NOETZIE

Downloaded from eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

Lange Kloof

Oop vlaktes tussen mense wat hom liefhet

Downloaded from eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

Die Bos

Die skemerte van die woud tussen mense wat **min liefde vir hom** het

Downloaded from eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

Die see

'n Wêreld **weg van sy verlede - ontsnap (escaped the past)** waar hy homself kan vind - **ontdek**

Downloaded from eduresourceza.com

TAALGEBRUIK

Downloaded from eduresourceza.com

Taalgebruik beeld die karakters uit omdat hulle

- **denke,**
- **mentaliteit en**
- **emosies**

na vore kom.

Downloaded from eduresourceza.com

TEMA

Downloaded from eduresourceza.com

- Die mens se **soeke na identiteit**
- **Identiteitsprobleme** is deur
  - rasseklassifikasie en
  - menslike veroordeling veroorsaak.
- Volgens die samelewing is dit verkeerd dat 'n **GEKLEURDE VROU** 'N **WIT KIND** **GROOTMAAK**.

eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

Ironie

Die wit kind kry meer liefde en sy lewensomstandighede is beter by die bruin vrou as by die Van Rooyens.

Higiënies
Netjies
Versorgd
Gemanierd
Godsdienstig
Liefde
Waardes
opvoeding

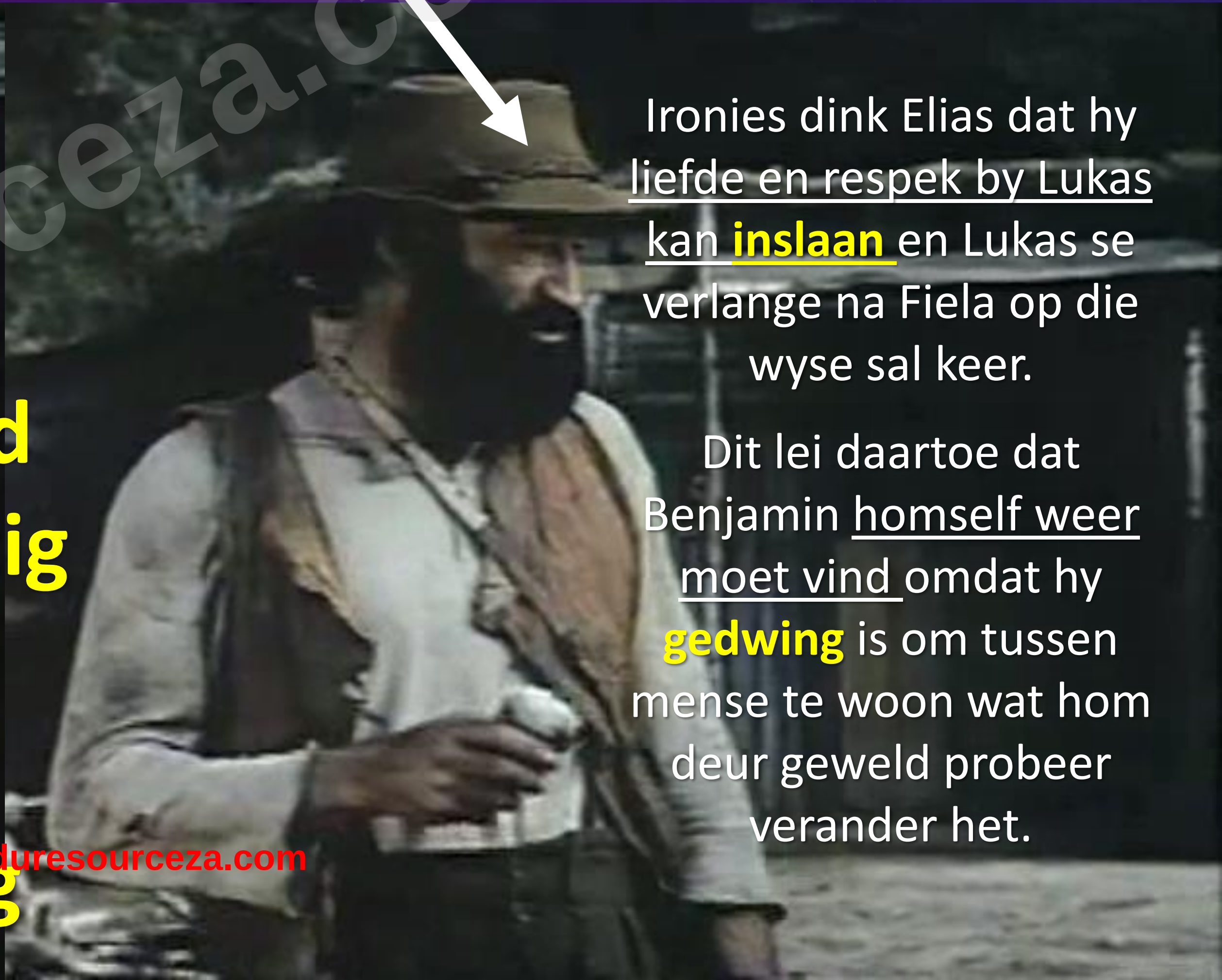

Ironies dink Elias dat hy liefde en respek by Lukas kan inslaan en Lukas se verlange na Fiela op die wyse sal keer.

Dit lei daartoe dat Benjamin homself weer moet vind omdat hy **gedwing** is om tussen mense te woon wat hom deur geweld probeer verander het.

Downloaded from eduresourceza.com

MOTIEWE

Downloaded from eduresourceza.com

Die verskillende aspekte waarop deurlopend gefokus word.
(Ras en klas, identiteit, bevryding, onreg en geheime)

The different themes that are addressed throughout.
(Race and class, identity, emancipation, injustice and secrets.)

Downloaded from eduresourceza.com

MOTIEWE

Downloaded from eduresourceza.com

- Enige saak wat herhaaldelik na vore kom in die verloop van die drama.

eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

FIELA SE STREWE NA GELUK WAS OM BENJAMIN TERUG TE KRY.

SY PROBEER DIE MAGISTRAAT OORHAAL EN LOOP NA DIE BOS OM BENJAMIN TE SIEN.

eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

SY STREWE OM WEER MET FIELA VERENIG TE WORD, GROEI TOT 'N SOEKE NA WIE HY WERLIK IS EN WAAR HY HOORT.

Downloaded from eduresourceza.com

IN DIE DORP WORD HY AS 'N BOSMENS GESIEN EN SUKKEL OM AANVAAR TE WORD.

LUKAS PAS MOEILIK AAN BY DIE BOS EN SY MENSE

Downloaded from eduresourceza.com

ELIAS STREWE DAARNA OM GENOEG GELD TE KRY EN NIE MEER HOEF TE WERK NIE. IN PLAAS VAN RYKDOM WORD HY DEUR ‘N OLIFANT GETRAP EN VERANDER IN ‘N VERBITTERDE EN VEREENSAAMDE MENS.

Downloaded from eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

SIMBOLE

Downloaded from eduresourceza.com

Is ‘n teken wat gebruik word om iets onverstaanbaar voor te stel.

- Oop ruim vlaktes – Langekloof = Fiela se leefwyse
- Dig beboste woud – Bos = lui Elias - sukkelend
- Nina botteltjies = fantasiewêreld – ontsnap
- Nina botteltjies begrawe = teken van breek bande met bos

eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

Die **Lange Kloof** ,'n harde wêreld, maar **oop en ruim vlaktes** is 'n teken van Fiela en haar gesin se lewenwyse. Hulle werk hard en vestig hulle geloof op God.

Downloaded from eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

In **Fiela** se wêreld dien haar streng, **liefdevolle hand** oor haar kinders, haar **verhouding met haar man** en haar **godsdiens** as tekens liefde en geborgenheid.

Downloaded from eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

Die **vrugbare Bos** is die teken van die sukkelende, lui Elias en sy familie. (Ruig en dig)

Liefde het geen plek in Elias se lewe nie.

Downloaded from eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

Wanneer sy die **botteltjies begrawe** is dit 'n simbool van haar bande (ties) wat sy verbreek met die bos.

Downloaded from eduresourceza.com
eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

Benjamin se dubbele naam dui op die verwarring, sy twyfel omtrent sy identiteit en ook sy gevoel vir Nina.

BENJAMIN

VS

LUKAS

eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

BOU VAN 'N DRAMA

Downloaded from eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

TERM	DEFINISIE	VOORBEELD UIT DRAMA
Eksposisie/ uiteensetting (*exposition*)	Dit is die begin van die drama. Die gehoor/leser word ingelig oor die plek, tyd, omstandighede (*circumstances*), belangrike karakters en verhoudings (*relationships*) met mekaar.	Die plekruimte is die Bos. Elias se monoloog waarin hy vir ons van hom en sy kinders vertel. Die omstandighede waaronder Lukas van Rooyen weggeraak het. Later Fiela se plekruimte, nl. die Lange Kloof en haar gesin.
Klimaks	Die finale, onvermydelike gebeurtenis in die drama. Konflik raak hewiger en die spanning erger.	Dit is wanneer die sensusmanne in die Lange Kloof opdaag en besluit Benjamin moet Knysna toe gaan.
Verwikkeling (stygende spanning)	Die handeling, nl. die motoriese moment word verder gevoer en daar is die eerste tekens van naderende konflik.	Nadat die sensusmanne vertrek het, besluit Fiela dat Benjamin Knysna toe moet gaan en alles wat hierna gebeur, is deel van die verwikkeling.
Krisis (hoogtepunt)	Sake het nou breekpunt bereik en 'n uitbarsting kan nie gekeer word nie. Die handeling neem 'n wending na die een of ander kant toe.	Barta eien Benjamin as haar verlore seun, Lukas, en die magistraat besluit dat hy nou Lukas van Rooyen is en saam met sy "ouers" Bos toe moet gaan.
Ontknoping (dalende spanning)	Die karakters kom tot nuwe insigte en lei ons tot die slotsom.	Benjamin (Lukas) gaan terug na Barta toe om uit te vind wie hy werklik is en sy noem dat sy die verkeerde kind gevat het.
Denouement	Die einde van die drama en die konflik word opgelos – soms is daar 'n verrassing of onsekerheid.	Benjamin neem die naam Benjamin Komoetie en hy keer terug Lange Kloof toe. Die gehoor/leser word met die idee gelaat dat Nina later by hom sal aansluit.

Downloaded from eduresourceza.com

KENMERKENDE ASPEKTE VAN 'N DRAMA

Downloaded from eduresourceza.com

Begrip	Definisie	Engelse-vertaling
Eksposisie	Die openingstoneel waar ons meer leer van die ruimte, karakters en hulle verhoudings met mekaar.	This is the opening scene where we learn about the setting, characters and their relationships with one another.
Motoriese moment	Die een gebeurtenis wat aanleiding gee tot al die ander gebeure. (Die koms van die sensusmanne.)	The one event that leads to all other events. (The arrival of the census men.)
Verwikkeling	Dit is die lys van gebeure wat ná die motoriese moment plaasvind tot ons die klimaks bereik. (Die sensusmanne gaan terug Knysna toe om uit te vind wat om te doen. Hulle keer later terug om Benjamin Knysna toe te neem.)	The list of events that takes place after the motoric moment, until we reach the climax. (The census men return to Knysna to find out what to do. Later they come back to take Benjamin to Knysna.)
Klimaks	Die een hoogtepunt in die drama wat deur die motoriese moment veroorsaak word. (Barta se erkenning dat sy vals gesweer het dat Lukas haar kind is.)	The highlight in the drama that is caused by the motoric moment. (Barta admits she lied that Lukas was her child.)
Ontknoping	Die gebeure wat ná die klimaks en die krisis gebeur. (Lukas neem sy ou naam aan en keer terug na die Lange Kloof. Die leser lei af Nina gaan saam.)	The events that happen after the climax and the crisis. (Lukas takes back his old name and returns to the Lange Kloof. The reader infers that Nina accompanies him.)

Downloaded from eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

Milieu/Ruimte	Dit is die plek waar die drama afspeel. (Lange Kloof, die Bos, Knysna)	The place where the drama happens. (Lange Kloof, the Forest, Knysna)
Brug in elke ruimte vir Benjamin	Die persoon op wie Benjamin in die verskillende ruimtes kan staatmaak. Lange Kloof – Fiela Die Bos – Nina Knysna – Kaliel	The person on whom Benjamin can depend in the various settings. Lange Kloof – Fiela The Forest – Nina Knysna – Kaliel
Benjamin as buitestander	'n Buitestander is 'n karakter wat nie in die milieu of by die ander karakters inpas nie. (Lange Kloof – hy is die blanke seun tussen bruin mense; Knysnadorp – hy is die vuil houtkapper uit die Bos; Knysnabos – hy is die verlore seun, Lukas, met ander waardes as die Van Rooyens; Knysna see – nie seker of hy Benjamin of Lukas of dalk die seun van 'n matroos is nie.)	An outsider is a character who does not fit in the setting or with the other characters. (Lange Kloof – he is the white son amongst coloured people; Knysna town – he is the dirty wood cutter from the Forest; Knysna Forest – he is the lost boy, Lukas, whose values differ from those of the Van Rooyen family; Knysna sea – uncertain whether he is Benjamin or Lukas or maybe the son of a sailor)
Motiewe	Die verskillende aspekte waarop deurlopend gefokus word. (Ras en klas, identiteit, bevryding, onreg en geheime)	The different themes that are addressed throughout. (Race and class, identity, emancipation, injustice and secrets.)

Downloaded from eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

AGTERGROND VAN EN AANLOOP TOT DIE ROMAN, *FIELA SE KIND*

Die **hoofkarakter** van die roman en drama is **Benjamin Komoetie**, die blanke vondelingkind van die bruin vrou, Fiela Komoetie

Downloaded from eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

Die drama begin in die Bos waar **Elias van Rooyen**, 'n blanke houtkapper en sy vrou, **Barta**, woon. Hulle driejarige seuntjie raak op 'n dag weg en word nooit gevind nie.

eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

Hoewel hy nie haar **biologiese kind is nie**, maak sy hom met liefde groot.

Downloaded from eduresourceza.com

Eendag daag die blanke **sensusopnemers** (census-taker) op, vind die blanke kind tussen die bruin mense en neem hom weg van sy gesin.

eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

Nege jaar later word die saak weer oopgekrap wanneer **twee sensusmanne** in die Lange Kloof opdaag.

Toe hulle op Wolwekraal aankom, vind hulle die **blanke kind** onder die bruin mense.

Downloaded from eduresourceza.com

- Aan die ander kant van die Bos, in die **Lange Kloof** op die plaas, Wolwekraal, woon Fiela Komoetie.

Downloaded from eduresourceza.com

- Een nag kry sy 'n driejarige blanke kind wat voor haar deur staan en huil.
- Sy sien die kind as 'n **weggooilam** wat God aan haar toevertrou *(entrusted)* het.
- Sy raak geheg aan hom

  en hy aanvaar die

  Komoeties as sy eie gesin.

Downloaded from eduresourceza.com

- Die kind in die Bos is <u>**Lukas van Rooyen**</u> en die kind in die Lange Kloof is <u>**Benjamin Komoetie**</u>.

- <u>Vir ons ontstaan die vraag:</u>
  - Is dit dieselfde kind?
  - Kan 'n klein kind so ver geloop het, uit die Bos tot in die Lange Kloof?

Downloaded from eduresourceza.com
eduresourceza.com
Downloaded from eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

Maar jare later staan Benjamin Komoetie op die drumpel van **volwassenheid** en hy sukkel met die groot vraag: **"Wie is ek? Wie se kind is ek?"**

Downloaded from eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

...is dit dan die vraag waarmee die negentienjarige Benjamin/Lukas as jong volwassene worstel *(struggles with)*:

"Wie is ek?"

Downloaded from eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

Hy moet uitvind **WIE HY WERKLIK IS**, want anders kan hy nooit die vrou op wie hy verlief raak syne maak nie.

Die **antwoord** op sy vraag lê diep weggesluit **in sy verlede** en hoe harder hy probeer om dit te kry, hoe meer ontwyk dit hom *(evades him).*

Die vraag word uiteindelik 'n universele vraag en les vir die mens, **SOEKEND NA SY EIE IDENTITEIT**.

Downloaded from eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

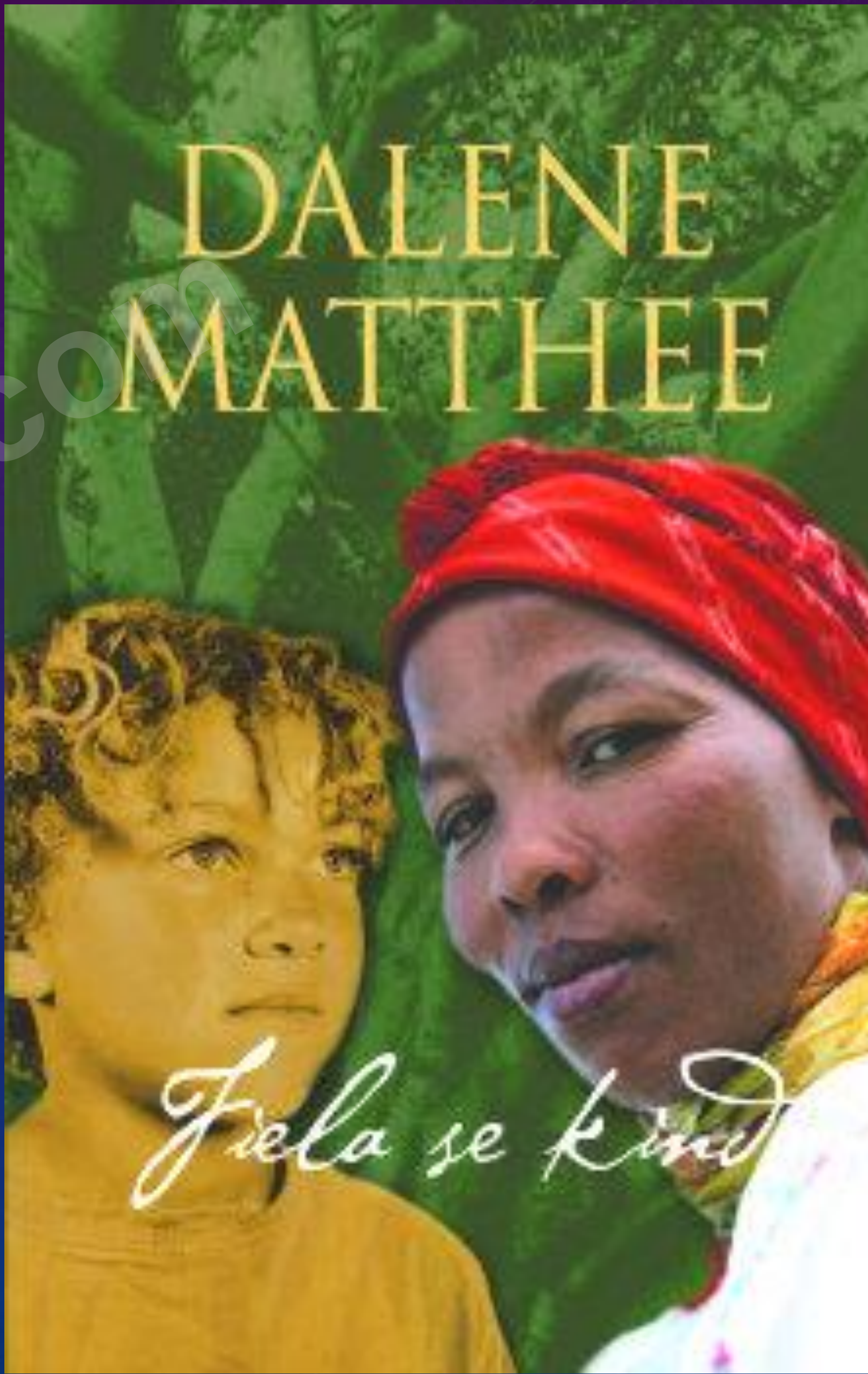

eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com